

vol. 54, núm. 2 (JULIOL 2023) ISSN: 0079-8215 EISSN 2339-9171

PYRENAE

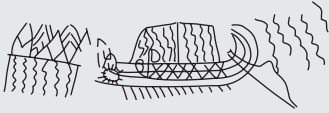
54•2/2023

REVISTA DE PREHISTÒRIA I ANTIGUITAT
DE LA MEDITERRÀNIA OCCIDENTAL
JOURNAL OF WESTERN MEDITERRANEAN
PREHISTORY AND ANTIQUITY

UNIVERSITAT DE
BARCELONA

SECCIÓ DE PREHISTÒRIA
I ARQUEOLOGIA
UNIVERSITAT DE BARCELONA
BARCELONA, 2023

PYRENAE

REVISTA DE PREHISTÒRIA I ANTIGUITAT DE LA MEDITERRÀNIA OCCIDENTAL
JOURNAL OF WESTERN MEDITERRANEAN PREHISTORY AND ANTIQUITY

SECCIÓ DE PREHISTÒRIA
I ARQUEOLOGIA
UNIVERSITAT DE BARCELONA

www.pyrenae.com

COMITÈ EDITORIAL / EDITORIAL BOARD
pyrenae@ub.edu

INTERCANVIS I SUBSCRIPCIONS /
EXCHANGES AND SUBSCRIPTIONS
Pilar García-Argüelles
pyrenae.intercanvis@ub.edu

INFORMACIÓ I VENDES /
INFORMATION AND SALES
pyrenae.intercanvis@ub.edu

ADREÇA POSTAL / ADDRESS
C/ Montalegre, 6
E-08001 Barcelona

© Edició, Universitat de Barcelona, 2023
© Textos, els/les autors/es, 2023

SJR SCIMAGO Classics Q1, Archaeology Q2
SCOPUS
ERIH PLUS
ANEP B
CARHUS Plus+ A
CIRC A (CC Hum), B (CC SS)
MIAR

RCUB Revistes científiques
de la Universitat de Barcelona

FONTS DE FINANÇAMENT
Universitat de Barcelona
Secció de Prehistòria i Arqueologia
del Departament d'Història i Arqueologia
Comissió de Recerca de la Facultat
de Geografia i Història
Vicerektorat de Relacions Institucionals,
Comunicació i Política Lingüística

PRODUCCIÓ EDITORIAL
Albert Rubio

PRODUCCIÓ EDITORIAL ONLINE I ESPAI WEB
**Josep Socorregut, Sistemes
de Gestió de Patrimoni, SCCL**

DISSENY I MAQUETA
Nàtalia Arranz

IMPRIMEIX
Gramagraf

Dipòsit legal: B-5732-1966

vol. 54, núm. 2 (juliol 2023) ISSN: 0079-8215 E-ISSN: 2339-9171 DOI: 10.1344/Pyrenae

EDITOR / MANAGING EDITOR

Gisela Ripoll, Universitat de Barcelona (ES)

EDITORS ADJUNTS / ASSOCIATED EDITORS

Xavier Aquilué, Museu d'Arqueologia de Catalunya / Centre Iberia Graeca (ES)

Jordi Nadal, Universitat de Barcelona (ES)

CONSELL DE REDACCIÓ / ADVISORY EDITORS

Ana Delgado, Universitat Pompeu Fabra (ES)

Martin Galinier, Universitat de Perpignan (FR)

Juan Francisco Gibaja, CSIC Barcelona (ES)

Mathieu Langlais, CNRS - Universitat de Bordeaux (FR)

Josep Maria Palet, Institut Català d'Arqueologia Clàssica (ES)

Alessandra Pecci, Universitat de Barcelona (ES)

Daniel Rico Camps, Universitat Autònoma de Barcelona (ES)

CONSELL ASSESSOR / EDITORIAL BOARD

Rosa Maria Albert, Institució Catalana de Recerca i Estudis Avançats/Universitat Autònoma de Barcelona (ES)

Diego Angelucci, Università degli Studi di Trento (IT)

Michael Barton, Arizona State University (US)

Manuel Calvo Trias, Universitat de les Illes Balears (ES)

Eduardo Carrero, Universitat Autònoma de Barcelona (ES)

Josep M. Fullola i Pericot, Universitat de Barcelona (ES)

Ignasi Grau Mira, Universitat d'Alacant (ES)

Josep M. Gurt i Esparraguera, Universitat de Barcelona (ES)

Vassilis Kilikoglou, NCSR Demokritos (GR)

Claire Manen, Université Toulouse-Jean Jaurès (FR)

Francisco Marco Simón, Universidad de Zaragoza (ES)

Nicholas Márquez-Grant, Cranfield University (UK)

Alejandro Martínez Pérez-Pérez, Universitat de Barcelona (ES)

Marcos Martín Torres, University of Cambridge (UK)

Rosa Plana Mallart, Université Paul-Valéry Montpellier (FR)

Leonor Peña Chocarro, CSIC (ES)

Alistair Pike, University of Southampton (UK)

Fernando Quesada Sanz, Universidad Autònoma de Madrid (ES)

Joan Ramon Torres, Consell d'Eivissa (ES)

Arlene Rosen, University of Texas at Austin (US)

Robert Sala Ramos, Institut Català de Paleoecologia Humana i Evolució Social (ES)

Claire Smith, Flinders University (AU)

Pier Giorgio Spanu, Università degli Studi di Sassari (IT)

Nicolas Valdeyron, Université Toulouse-Jean Jaurès (FR)

Peter Van Dommelen, Brown University (US)

Isabel Velázquez, Universidad Complutense de Madrid (ES)

Valentín Villaverde Bonilla, Universitat de València (ES)

Philipp Von Rummel, Deutsches Archäologisches Institut (DE)

João Zilhão, Universidade de Lisboa (PT)

Sumari / Summary

Articles / Articles

- 7-33 La Covacha del barranco de los Frailes (Mosqueruela, Teruel): una pequeña cavidad sepulcral de la Edad del Bronce / Covacha del barranco de los Frailes (Mosqueruela, Teruel) a small Bronze Age burial chamber
Gustau Aguilera, Roger Alcàntara, Manuel Bea, Paz Calduch, Inés Domingo y Dídac Román
- 35-57 Vida cotidiana, prácticas domésticas y uso social del espacio entre los grupos iberos. Una lectura microespacial de El Cabeço de Mariola (siglos II-I a. C.) / Everyday life, domestic practices and social use of space among Iberian groups. A microspatial approach to El Cabeço de Mariola (2nd-1st century BC.)
Ignasi Grau Mira y Alba Abad-España
- 59-80 La vía 29 del Itinerario de Antonino entre *Mirobriga* y *Carcuvium*. Valoración preliminar del trazado mediante el cálculo de rutas óptimas / Road 29 of the Antonine Itinerary between *Mirobriga* and *Carcuvium*. A preliminary evaluation using Least Cost Analysis (LCA)
Miriam González Nieto y Mar Zarzalejos Prieto
- 81-114 Circulación de moneda en Monte dos Castelinhos (Vila Franca de Xira, Lisboa, Portugal): datos para la monetización de *Lusitania* / Coin circulation at Monte dos Castelinhos (Vila Franca de Xira, Lisbon, Portugal): data for the process of monetisation in *Lusitania*
Noé Conejo y João Pimenta
- 115-135 La decoración pictórica de la estancia B de la *domus* de la calle Parejos de Mérida / The Roman wall painting of room B of the *domus* in Parejos Street in Mérida
Gonzalo Castillo Alcántara

- 137-149 Dos inscripciones inéditas conservadas en el Museo Arqueológico y Etnológico de Lucena: los epitafios de *Rusticus*, *marmorarius* y *Rutilia Cornelianiana* / Two unpublished inscriptions preserved in the Archaeological and Ethnological Museum of Lucena: the epitaphs of *Rusticus*, *marmorarius*, and *Rutilia Cornelianiana*
José Ortiz Córdoba
- 151-166 El relieve de *Nicomedia* (Izmit) y los «Tetrarcas» de Venecia. *Dignitatis aequalitas* y abrazos dinásticos (*Pan. Lat. V, 8, 3.1*) / The relief from *Nicomedia* (Izmit) and the «Tetrarchs» from Venice. *Dignitatis aequalitas* and dynastic embraces (*Pan. Lat. V, 8, 3.1*)
Javier Arce
- 167-188 El elogio de Hildoara: estudio comparativo de la representación literaria de una reina / The praise of Hildoara: a comparative study of the literary representation of a queen
Oriol Dinarès Cabrerizo

Ressenyes / Book Reviews

- 191 Jean Guilaine, *Femmes d'hier. Images, mythes et réalités du féminin néolithique*
Araceli Martín Cóllega
- 196 Juan Jesús Padilla Fernández, *Identidades y tecnología social en la Edad del Hierro. Las cerámicas de Las Cogotas*
F. Javier López-Cachero
- 198 Sebastián Celestino Pérez, *Cancho Roano. Un santuario tartésico en el valle del Guadiana* / Esther Rodríguez González, *El final de Tarteso. Arqueología Protohistórica del Valle Medio del Guadiana*
Francisco Gracia Alonso
- 203 Xavier Aquilué y Pere Pau Ripollès, *La moneda grega a Ibèria. Seques i circulació monetària*. In memoriam Paloma Cabrera Bonet
Manuel Gozalbes
- 206 Gonzalo Cruz Andreotti y Francisco Machuca Prieto, *Etnicidad, identidad y barbarie en el mundo antiguo*
María José Estarán Tolosa
- 210 Luz Neira Jiménez, *Música y danza "a escena" en el mundo romano (1 a.C. - VI d.C.). Conuiuia y espectáculos*
Juan Antonio Jiménez Sánchez
- 214 María Serena Vinci, Adalberto Ottati y Diana Gorostidi Pi (eds.), *La cava e il monumento. Materiali, officine, sistemi di costruzione e produzione nei cantieri edilizi di età imperiale*
Juan José Algaba-Torrealba
- 217 Josep Anton Remolà Vallverdú (ed. cient.), *Vil·la romana dels Munts (Tarraco)*
Xavier Aquilué
- 223 Alexandra Uscatescu, *Alfonso II y el ideal constantiniano. De crónicas y de cultura visual*
Gisela Ripoll